

Jak již bylo uvedeno, jazyková podpora může být poskytována ve formě bezplatné přípravy ve třídách pro jazykovou přípravu, ve formě kurzů či doučování češtiny, ale i ve formě výuky češtiny jako druhého nebo cizího jazyka. Výuku češtiny jako druhého jazyka pro žáky s odlišným mateřským jazykem by ve školách měli zajišťovat pedagogové, kteří mají specifické dovednosti v oblasti výuky češtiny jako druhého jazyka. Učitelé a učitelky mohou tyto dovednosti získat buď v rámci dalšího vzdělávání (několikahodinové kurzy či dlouhodobé studium), v ojedinělých případech na vysokých školách. Učitelé a učitelky, kteří žáky s odlišným mateřským jazykem v navštívených školách učili češtinu, ve většině případů žádným vzděláním v oboru čeština jako druhý jazyk neprošli. Pouze v 8 navštívených školách absolvovali krátké školení v rozsahu do 8 hodin. V ostatních případech zajišťovali výuku češtiny jako druhého jazyka učitelé a učitelky češtiny, kteří v oboru čeština jako druhý jazyk nemají žádnou odbornou přípravu.

Tabulka č. 29 Učitelé jsou připraveni na začleňování a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

Oblasti	Podíl škol v %
Učitelé disponují dovednostmi, které jim umožňují zapojovat žáky do výuky a rozvíjet jejich potenciál	66,7
Učitelé mají přehled o tom, kam nebo na koho se v případě potřeby obrátit	66,7

Celkově lze shrnout, že pedagogové nejsou na vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem systematicky připravováni, pouze v malém podílu škol byli učitelé a učitelky k této problematice (cíle, metody, formy práce, pomůcky, postupy, hodnocení žáků s odlišným mateřským jazykem) vzdělávání nebo byl k dispozici učitel či učitelka češtiny jako druhého jazyka. Pedagogové tak informace čerpají sami z dostupných zdrojů nebo sdílejí své zkušenosti s kolegy, aby mohlo být kvalitní vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem zajištěno. Určitá rezerva spočívá v informovanosti pedagogů, kteří často nemají dostatečné povědomí o tom, kde informace o vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem získat. Prostor pro zlepšení lze nalézt také v dovednostech a postojích samotných pedagogů. Příprava pedagogů na práci se žáky s odlišným mateřským jazykem (ale i s dalšími žáky, kteří mají specifické potřeby – přístup podporující společné vzdělávání) by však neměla spočívat pouze v dalším vzdělávání, ale její základ by měl být položen již v rámci odborné přípravy v průběhu počátečního vzdělávání (střední pedagogické školy) nebo v rámci vysokoškolské pregraduální přípravy (fakulty připravující učitele). Je však nutno dodat, že i bez systematické přípravy se učitelé a učitelky snaží žáky s odlišným mateřským jazykem maximálně začleňovat do výuky a poskytovat jim potřebnou podporu.

3.3 Závěr

Podle inspekčního elektronického zjišťování navštěvuje základní školy cca 20 100 žáků s odlišným mateřským jazykem, z toho 22,4 % těchto žáků potřebuje jazykovou podporu. Alespoň jednoho žáka s odlišným mateřským jazykem uvádí přibližně polovina základních škol.

V rámci jazykové podpory ve školách převládá podle výpovědí ředitelů a ředitelky individuální podpora ze strany pedagoga a individuální nebo skupinové doučování češtiny po vyučování. Přitom právě cílená jazyková podpora mimo běžnou výuku je klíčová pro rozvinutí jazykových a komunikačních dovedností. Jazyková příprava probíhá ve větší míře v kmenové škole, nikoliv krajem určené škole, která disponuje specializovanou třídou pro jazykovou přípravu.